

**Decizia nr. 23 din 9 decembrie 2024 cu privire la candidatura lui Valeriu SÎRBU,
candidat la funcția de membru al Colegiului pentru selecția și evaluarea
procurorilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor**

I. Introducere

1. Comisia de evaluare a procurorilor (în continuare „Comisia”) a deliberat în ședință închisă la data de 10 octombrie 2024 și a adoptat decizia la 9 decembrie 2024. Membrii participanți au fost:

*Cornel LEBEDINSCHI
Christopher LEHMANN
Irmantas MIKELIONIS
Virginia MORARU
Saskia de VRIES*

Nadejda HRIPTIEVSCHI a fost recuzată în acest caz și nu a participat.

2. Prezenta decizie îl vizează pe Valeriu SÎRBU, candidat la funcția de membru al Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor (în continuare „CSP”).
3. În temeiul art. 22 alin. (13) din Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative (în continuare „Legea nr. 252/2023”), Comisia a evaluat candidatul conform procedurii și criteriilor reglementate de Legea nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (în continuare „Legea nr. 26/2022”). În acest sens, Comisia a adoptat „Regulamentul de organizare și funcționare pentru evaluările conform procedurii și criteriilor reglementate prin Legea nr. 26/2022” (în continuare „Regulamentul”) și Regulamentul de evaluare pentru evaluările conform procedurii și criteriilor reglementate prin Legea nr. 26/2022” (în continuare „Regulamentul de evaluare”).
4. Comisia concluzionează, în unanimitate, că Valeriu SÎRBU nu întrunește criteriul de integritate etică, prevăzut în Legea nr. 26/2022 și astfel, nu promovează evaluarea.

II. Subiectul evaluării

5. Valeriu SÎRBU (în continuare „candidatul”) a fost numit în funcția de procuror în cadrul Procuraturii mun. Chișinău la 15 martie 2002. La 1 august 2016, candidatul a fost numit în funcția de procuror în cadrul Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, unde activează până în prezent.

III. Criteriile de evaluare

6. Evaluarea integrității candidaților de către Comisie constă în verificarea integrității etice și financiare a acestora (art. 8 alin. (1) din Legea nr. 26/2022).
7. Conform art. 8 alin. (2) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate etică dacă:
 - a) nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial;
 - b) în privința acestuia nu există suspiciuni rezonabile privind comiterea actelor de corupție, actelor conexe actelor de corupție sau faptelor coruptibile în sensul Legii integrității nr. 82/2017;
 - c) nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor.
8. Conform art. 8 alin. (4) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate financiară dacă:
 - a) averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație;
 - b) Comisia constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.
9. Conform art. 8 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, pentru evaluarea integrității financiare a candidatului, Comisia verifică:
 - a) respectarea de către candidat a regimului fiscal în partea ce ține de achitarea impozitelor la folosirea mijloacelor și veniturilor rezultate din proprietatea deținută, precum și a veniturilor impozabile, și în partea ce ține de achitarea drepturilor de import și drepturilor de export;
 - b) respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;
 - c) modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2), precum și cheltuielile legate de întreținerea acestor bunuri;
 - d) sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2);

- e) dacă există sau nu contracte de împrumut, credit, leasing, asigurare sau alte contracte care pot asigura beneficii de ordin financiar, în care candidatul, persoana specificată la art. 2 alin. (2) sau persoana juridică în care aceștia au calitatea de beneficiari efectivi este parte contractantă;
- f) dacă există sau nu donații în care candidatul sau persoana specificată la art. 2 alin. (2) are statut de donatar sau de donator;
- g) alte aspecte relevante pentru clarificarea originii averii candidatului și pentru justificarea acesteia.

10. Art. 2 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 prevede că evaluarea candidaților include o verificare a averii persoanelor apropiate ale candidaților, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a persoanelor menționate la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

11. În aprecierea criteriilor aferente integrității etice și integrității financiare și în luarea deciziilor cu privire la acestea, Comisia nu depinde de constatările altor organe cu competențe în domeniul respectiv (art. 8 alin. (6) din Legea nr. 26/2022). Comisia apreciază materialele acumulate cu privire la candidați după intima sa convingere, formată în urma cercetării multiaspectuale, complete și obiective a informației. Niciunul dintre materialele prezentate nu are o forță probantă prestabilită fără aprecierea acestora de către Comisie (art. 10 alin. (9) din Legea nr. 26/2022).

12. Conform art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele menționate mai sus, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată.

13. În ceea ce privește standardul „dubii serioase” în temeiul Legii nr. 26/2022, Curtea Constituțională a reținut că definiția standardelor de probă implică, în mod inevitabil, utilizarea unor texte flexibile. În acest caz, standardul de probă stabilit de legiuitor urmărește să ghideze Comisia de evaluare la aprecierea rezultatelor evaluării. De asemenea, Comisia este obligată să emită o decizie motivată, care trebuie să cuprindă faptele relevante, motivele și concluzia Comisiei cu privire la promovarea sau nepromovarea evaluării de către candidat. Mai mult, legea îi permite candidatului să pună în discuție existența unor dubii serioase cu privire la respectarea de către acesta a criteriilor de integritate etică și financiară în fața completului special al Curții Supreme de Justiție (Decizia nr. 42 din 6 aprilie 2023, pct. 134 și 135).

14. În acest context, Comisia de la Veneția a subliniat că într-un sistem de control prealabil al integrității, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată în cazul unei simple îndoieli pe baza unei evaluări a riscurilor. Totuși, decizia de nepromovare a evaluării unui candidat trebuie legată de un indiciu de ilegalitate, cum ar fi averea inexplicabilă, chiar dacă nu se poate dovedi dincolo de orice îndoială că această avere provine din surse ilegale (a se vedea Opinia nr. 1064/2021 din 20 iunie 2022, CDL-AD(2022)011-e, pct. 9 și 10).

15. Inversarea sarcinii probei către candidat, odată ce organul de evaluare a identificat probleme de integritate, a fost considerată admisibilă de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, chiar și în verificarea integrității judecătorilor în exercițiu care își pot pierde funcțiile sau pot fi sancționați în alt mod în urma evaluării. În cauza *Xhoxhaj contra Albaniei*, nr. 15227/19, pct. 352, 31 mai 2021, Curtea a afirmat că „nu este per se arbitrar, în sensul aspectului „civil” al articolului 6§1 din Convenție, ca sarcina probei să revină reclamantului în procedura de verificare a integrității după ce CIC [Comisia Independentă de Calificare] a pus la dispoziție constatările preliminare rezultate în urma încheierii anchetei și a dat acces la probele din dosarul cauzei”.

IV. Procedura de evaluare

16. Candidatul s-a aflat pe lista candidaților remisă de CSP în adresa Comisiei la 15 decembrie 2023 în vederea evaluării pentru funcția de membru în Colegiul pentru selecția și evaluarea procurorilor din subordinea CSP, în temeiul art. 9 alin. (1) din Legea nr. 26/2022.
17. La 22 decembrie 2023, Comisia a notificat candidatul cu privire la inițierea evaluării și i-a solicitat să completeze și să prezinte declarația de avere și interese personale pentru ultimii cinci ani (în continuare „declarația pentru ultimii cinci ani”), care include lista persoanelor apropiate din sistemul judecătoresc, al procuraturii și din serviciul public, precum și un chestionar privind integritatea etică, în termen de șapte zile, în conformitate cu art. 9 alin. (2) din Legea nr. 26/2022. Candidatul a returnat declarația pentru ultimii cinci ani completată și chestionarul privind integritatea etică în termenul stabilit, la 29 decembrie 2023.
18. În cadrul evaluării integrității etice și financiare a candidaților, Comisia a obținut informații din numeroase surse. Sursele au inclus, în general, Autoritatea Națională de Integritate, Serviciul Fiscal de Stat, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, bănci, instituții financiare, instituții publice, surse deschise, precum rețelele sociale, investigațiile jurnalistice și rapoartele membrilor societății civile. Nu toate sursele au furnizat informații referitoare la fiecare candidat și nu toate informațiile furnizate de surse cu privire la un candidat au fost pertinente pentru evaluarea Comisiei. Toate informațiile primite au fost analizate cu atenție pentru a verifica corectitudinea și relevanța acestora.
19. În măsura în care au fost depistate probleme din declarația pentru ultimii cinci ani a candidatului, din chestionarul privind integritatea etică și din informațiile colectate, aceste probleme au fost abordate în întrebările scrise adresate candidatului.
20. La 11 aprilie 2024, 29 mai 2024, 2 august 2024 și 26 septembrie 2024, Comisia i-a solicitat candidatului să prezinte informații suplimentare pentru a clarifica anumite aspecte. Candidatul a furnizat răspunsuri și documente în termenele stabilite. Candidatul a prezentat informații și documente suplimentare din proprie inițiativă.
21. La 2 octombrie 2024, Comisia a notificat candidatul că a identificat anumite aspecte referitor la care există dubii cu privire la respectarea criteriilor de integritate financiară și etică și l-a invitat să participe la o audiere publică, în temeiul art. 12 alin. (1) din Legea nr. 26/2022. Candidatul a fost informat că poate solicita acces la

materialele evaluării. În urma solicitării candidatului, la 4 octombrie 2024, candidatului i-a fost acordat acces la materialele evaluării conform art. 12 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 26/2022.

22. La 10 octombrie 2024, candidatul a participat la o audiere publică a Comisiei. În cadrul audierii, candidatul a reafirmat exactitatea răspunsurilor sale din chestionarul privind integritatea etică, pe care l-a prezentat la 29 decembrie 2023, și a declarat că nu are nicio corectare sau completare la răspunsurile furnizate anterior la solicitările de informații ale Comisiei.

V. Analiza

23. În această secțiune sunt analizate faptele relevante și motivele care stau la baza deciziei Comisiei.
24. În baza informațiilor pe care le-a colectat, Comisia a solicitat clarificări suplimentare din partea candidatului cu privire la următoarea problemă:

a) Achiziția, finanțarea și utilizarea unei case în Chișinău, în anul 2010, înregistrată pe numele fratelui candidatului.

25. Dubiile se referă la criteriul etic menționat la art. 8 alin. (2) din Legea nr. 26/2022. Soluționarea acestor probleme este relevantă pentru evaluarea integrității etice a candidatului în contextul mai larg al posibilei încălcări a normelor de etică și conduită profesională ale judecătorilor, ale procurorilor sau, după caz, ale altor profesii, și pentru a stabili dacă a admis sau nu, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni ilicite care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist din domeniul dreptului și al unui observator imparțial.
26. În cadrul rundelor de întrebări scrise și la audiere, candidatul a explicat că, în anul 2010, familia sa și socrii săi au luat decizia de a achiziționa o casă împreună, astfel încât socrul său, care avea nevoie de îngrijire, să poată locui cu familia candidatului în timp ce soacra lucra în străinătate. Ambele familii urmau să înstrăineze bunurile lor imobile pentru a dobândi o casă potrivită, care să poată fi utilizată în comun. Casa pe care familia candidatului a identificat-o drept potrivită se afla pe str. „S”, în or. Codru, mun. Chișinău, iar proprietarul acesteia era dl D.
27. În anul 2010 candidatul a inițiat pregătirea contractelor pentru a facilita schimbul casei sale, din str. „B”, or. Codru, mun. Chișinău, pe casa din str. „S”, din același oraș. Totuși, în locul unui contract de schimb, candidatul a semnat un contract de vânzare-cumpărare cu proprietarului bunului din str. „S” (dl D.). În același timp, dl D. a semnat un contract separat, potrivit căruia casa din str. „S” a fost donată fratelui candidatului. De asemenea, dl D. a primit suma de 30.000 EUR de la candidat pentru a compensa diferența dintre valoarea casei din str. „B” și cea a casei din str. „S”. După semnarea acestor contracte, dl D. a devenit proprietarul casei din str. „B”, iar fratele candidatului a devenit proprietarul casei din str. „S”. Prețul pe care dl D. îl datora candidatului conform contractului de vânzare-cumpărare (298.135 MDL / est. 18.500 EUR) așa și nu a fost achitat.

28. Declarația candidatului cu privire la schimb, conform primei runde de comunicare în scris cu Comisia, este următoarea:

„Decizia de a înscrie imobilul din str. „S” mun. Chișinău, or. Codru, pe numele fratelui meu a fost luată de comun acord cu membrii familiei mele și a socrilor mei, care suntem beneficiari efectivi a acestuia. Principalele motive au fost că soacra mea se afla peste hotare și nu putea fi prezentă la momentul efectuării tranzacției, precum și faptul că socrul meu era grav bolnav, deoarece ulterior, în scurt timp a și decedat”.

29. Conform documentelor prezentate de candidat, contractul de vânzare-cumpărare, conform căruia casa de pe str. „B” a fost vândută de candidat dlui D. cu 298.135 MDL, a fost semnat pe 15 iulie 2010, iar la aceeași dată a fost semnat un contract de donație prin care dl D. a donat casa sa (gratuit) fratelui candidatului. În niciun contract nu se menționează despre candidat că ar fi achitat suma de 30.000 EUR dlui D. Candidatul a prezentat Comisiei două recipise semnate de dl D., care confirmă că acestuia i s-au achitat 30.000 EUR, care reprezintă diferența de valoare a casei de pe strada „S”.

30. Fiind întrebat în timpul audierii despre contractul de vânzare-cumpărare, candidatul a declarat:

„Întrebare: Acest contract a fost semnat la data de 15 iulie 2010. Și în acel contract, dvs. ați vândut casa dvs. cu aproximativ [...] 18.500 EUR. Ați vândut-o dlui D., corect?”

*Răspunsul: Nu cunosc prețul care a fost indicat în contract, **deoarece acesta a fost unul, să spun, imitat, sau un contract imitat, fictiv.** Dar, de fapt, a avut loc un schimb, și nu era important prețul indicat în contract. Dar așa a fost decizia atunci. Și probabil... nu știu. Prețul nu-l cunosc. Dacă spuneți dvs., cred că este corect, dacă aveți contractul în față.*

Întrebare: În contract este indicat acesta ca preț și în contract este indicat că prețul de cumpărare ar fi fost achitat atunci când a fost semnat. Dar dvs. spuneți că este unul fictiv?

Răspunsul: Da, imitat. A fost contract imitat, deoarece, de fapt, a avut loc un schimb, fapt care se confirmă prin recipisele anexate, tot în aceeași zi scrise de către persoana D. și, respectiv, de către mine”.

31. Comisia concluzionează că – după cum a recunoscut candidatul însuși – acesta a întocmit un contract fictiv de vânzare-cumpărare cu dl D., în care se menționa despre candidat că a vândut casa dlui D. cu 298.135 MDL. Deoarece pentru înregistrarea unei case în cadastru este nevoie de un contract, există consecințe reale. Conform art. 221 al Codului Civil, un astfel de contract poate fi chiar anulat¹.

¹ Articolul 221 din Codul civil care reglementează nulitatea actului juridic fictiv sau simulat (în vigoare la momentul evenimentelor) prevede următoarele:

(1) Actul juridic încheiat fără intenția de a produce efecte juridice (actul juridic fictiv) este nul.

(2) Actul juridic încheiat cu intenția de a ascunde un alt act juridic (actul juridic simulat) este nul. Referitor la actul juridic avut în vedere de părți se aplică regulile respective.

(3) În cazul trecerii bunului dobândit în baza unui act juridic fictiv la un terț de bună-credință, se consideră că trecerea a avut loc în baza unui temei juridic valabil.

32. Candidatul, după cum a mărturisit el însuși, a fost implicat și în așa-numita donație a casei de pe strada „S” de către dl D. către fratele său. Cu toate acestea, donația nu a fost cu titlu gratuit, chiar dacă a fost declarată astfel în contract. Dl D. a primit, de fapt, 30.000 EUR de la candidat pentru rolul său în această donație, așa cum reiese din recipisele oferite.
33. Prin implicarea unor terți în încheierea mai multor contracte fictive în care erau vizați banii candidatului, *de facto* și *de jure* candidatul a ascuns de autoritățile statului circumstanțele în care familia sa a achiziționat proprietatea timp de mai bine de 10 ani. Abia în formularul declarației pentru ultimii cinci ani, expediat în decembrie 2023 de către Comisie, candidatul a declarat modul în care a fost dobândit imobilul din strada „S” și abia în iunie 2024 a declarat că imobilul a fost înregistrat pe numele candidatului și al soției sale.
34. Prin încheierea unui contract fictiv, care a fost prezentat la o autoritate publică și prin colaborarea în scopul realizării unei donații fictive, candidatul a încălcat, prin conduita sa, Codul de etică al procurorului, în vigoare din 2007 („Codul de etică”). Mai multe prevederi ale Codului sunt aplicabile în acest caz. Capitolul II al Codului de etică prevede, la art. 3 lit. a) că reputația organelor procuraturii se bazează pe principiul că procurorii, în acțiunile lor, *„sînt obligați să respecte cu strictețe legea”*, inclusiv actele legislative și normative în vigoare în Republica Moldova. Capitolul IV al Codului de etică se referă la „Restricțiile față de procuror în afara executării atribuțiilor de serviciu”. Art. 6) lit. a) al acestui capitol prevede că procurorul trebuie *„să dispună de un comportament ireproșabil care ar păstra și ar consolida încrederea populației în imparțialitatea și prestigiul activității autorităților publice.”*. Astfel, Comisia consideră că, prin comportamentul său, candidatul a încălcat grav normele de etică care reglementau la acel moment conduita procurorilor.
35. Conform art. 8 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 26/2022, un candidat corespunde criteriului de integritate etică dacă: a) nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial.
36. Având în vedere circumstanțele de mai sus, Comisia are dubii serioase (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate etică, conform art. 8 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 26/2022 cu referire la acțiunile sale în ceea ce privește încheierea unui contract fictiv, dubii nu au fost atenuate de candidat.

VI. Decizia

37. În temeiul art. 8 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 26/2022, Comisia a decis: candidatul nu întrunește criteriul de integritate etică, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidat a criteriului de integritate etică și, prin urmare, nu promovează evaluarea.

VII. Calea de atac și publicarea

38. În temeiul art. 14 alin. (1) din Legea nr. 26/2022, candidatul are dreptul să conteste această decizie în termen de 5 zile de la primirea acesteia. Contestarea se depune la Curtea Supremă de Justiție cu adresa în strada Petru Rareș nr. 18, municipiul Chișinău.
39. În temeiul art. 13 alin. (7) din Legea nr. 26/2022, prezenta decizie se expediază candidatului la adresa de e-mail a acestuia și instituției responsabile de organizarea alegerilor sau, după caz, a concursului, care în prezentul caz este CSP. În cazul în care candidatul, în termen de 48 de ore de la momentul expedierii deciziei, nu informează Comisia despre refuzul său privind publicarea, decizia se publică pe pagina web a CSP în formă depersonalizată, cu excepția numelui și prenumelui candidatului, care rămân publice. Comisia va publica, de asemenea, decizia pe pagina sa web, în cazul în care candidatul nu se opune publicării.
40. Această decizie a fost adoptată în unanimitate de către toți membrii participanți ai Comisiei.
41. Decizia a fost întocmită în limba engleză și în limba română.

Semnătura:

Christopher LEHMANN
Președinte
Comisia de evaluare a procurorilor